

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Waar moet het heen met 'de wijngaard', is de vraag die centraal staat in Lucas 20.

Je zou het woord wijngaard kunnen vervangen- door willekeurig het nieuws van afgelopen week: bijvoorbeeld 'Brexit'

Er zitten interessante parallel in de lezingen van vandaag en het besluitvormingsproces van Brexit. Allereerst bekwam mij het gevoel "waar gaat het heen en hoe is het zover gekomen met Engeland? Dat 1 referendum tot iets leidt waarvan de gevolgen niet te overzien zijn. Bijna een ramkoers lijkt het.

En dat er tussen die twee kampen- voor en tegen Brexit, opnieuw of uitstel steeds verdere verwijdering ontstaat.

En dat de kiezer, die snel en haast 'op gevoel' een keuze maakt- bijna geen besef heeft van de gevolgen op lange termijn of de consequenties voor Engeland en Europa.

In de verharding van standpunten zien we bij beide kampen dat hun partijprogramma als iets 'heiligs' wordt- als een verlossing voor het land.

Iets soortgelijks kun je met het nieuws over het forum voor democratie of het klimaatdebat doen.

Het roept de vraag op: Is er nog wel tijd en ruimte voor zorgvuldige afwegingen, voor verder kijken dan je neus lang?

Lijken we als mensen bepaald te worden door onze patronen, gewoontes?

Is er nog wel tijd voor bezinning, reflectie, afweging, kennis van zaken?

Een derde weg?

Op politiek niveau lijkt het nog maar moeilijk te begrijpen.

Maar ik denk dat het ook herkenbaar is- in ons eigen denken, in onze families- in onze kerken.

Dat we soms teveel vast in onze eigen verwachtingen, schema's, denkpatronen.

Dat dat ons meer bepaalt.

Dat we daardoor het wezenlijke uit het oog verliezen, en ons verliezen in regels, richtlijnen, patronen?

Iets soortgelijks komen we op het spoor in de discussie tussen Jezus en de schriftgeleerden. Beiden hebben een politieke agenda.

De onruststoker Jezus verstoort de religieuze orde, de religieuze 'status quo' om zo te zeggen. En juist in de botsing van die twee programma's valt iets te ontdekken:

Allereerst is het niet zo zeer: wie heeft er gelijk. Of het christelijke is beter dan het joodse. Laten we daar alsjeblieft uit weg blijven.

Maar in de botsing ontdek je wel waar het wringt: waar de joodse schriftgeleerden als het ware zijn doorgeslagen: de wetten zijn heilig geworden. In hun wetticisme zijn ze doorgeslagen. Iets daarvan merk je in het gesprek.

In de interactie tussen Jezus en de schriftgeleerden, de overpriesters en oudsten:

Het voelt aan als een soort kat-en-muisspel. Ze proberen Jezus uitspraken te ontlokken over zijn bevoegdheid.

Als een soort 'Wie is de Mol'- hem in de val te laten lopen.

Maar het mooie is dat Jezus hun vragen doorziet, hen een tegenvraag geeft- die hun intenties, hun schema duidelijk maakt:

De wet en de regels zijn als het ware de middelen geworden om voor God te spelen- te mogen oordelen wie of wat uitverkoren, rechtschapen is.

Dat de regels zelf heilig geworden zijn.

Het gaat hier niet om dat regels fout zijn. Regels zijn nodig in het leven, in de omgang tussen mensen. En regels geven ook duidelijkheid en houvast.

Maar wat Jezus hen, en indirect ook ons, duidelijk maakt, is dat hun schema- hun teveel vasthouden aan 'hoe heurt het' een uithollend effect heeft, een kapotmakend en verhardend effect op de wijngaard, de samenleving, Gods koninkrijk.

In de gelijkenis komt dat tot uitdrukking dat de eigenaar tot 4 keer toe mensen stuurt om naar de wijngaard te gaan.

Hij zoekt hen op, eerst beleefd, vervolgens met steeds grotere offers.

De reactie van de pachters en de discussie verhardt:

De eerste wordt geslagen, en sturen hem met lege handen terug- de tweede nog erger- en de derde weer erger.

De pachters handelen uit angst, om te behouden wat ze belangrijk vinden.

En dat dicteert hun acties: angst om te verliezen, in te leveren.

En dat staat lijnrecht tegenover het programma van de eigenaar: zijn acties reflecteren de hoop die hij met zijn pachters, met zijn mensen, zijn wereld heeft.

Hij heeft de wereld zo lief, dat hij haar opzoekt om te kijken welke vruchten gedragen worden, en om samen te delen in de vruchten delen die in de wijngaard gegroeid zijn.

De pachters zitten zo vast in hun schema dat het heilig wordt, en alleen nog maar kan leiden tot verwijdering, tot de dood.

Maar ze hebben niet door dat het een schijnzekerheid geeft. Het geeft hen een vals gevoel van controle, houvast-

Om als het ware op Gods troon te zitten-

In controle over je leven, over de kerk, over de aarde.

Onze verantwoordelijkheid, ons bezit- en het te bewaken,

Terwijl we niet door hebben dat het een uithollend, verwijderend effect heeft.

De vragen van Jezus maken dat we stil staan, wakker worden.

Jezus weet waar het op uitloopt, maar hij wil wel zoveel mogelijk mensen tot inkeer brengen, tot bekering tot de juiste wijze van leven op aarde.

Met zijn vragen legt hij ons een spiegel voor en is hij met een innerlijke schoonmaak bezig:

Die van de tempel, van de tempelmensen, en de tempeldienst.

Waar gaat ons geloof, ons samenkomen, ons gelovig zijn in mijn leven ten diepste over?

Niet in moeten, of uiterlijk vertoon- valse vroomheid noemt hij dat.

Het vasten dat ik verkies- is je geloof in de praktijk brengen.

Nee niet bij mensen van je eigen club, niet bij mensen die er hetzelfde als jij over denken- hetzelfde programma hebben.

Nee- laat eens zien hoe jij andersdenkenden behandelt, of jij hen gastvrij onderdak verleent, naar hen luistert, met hen in gesprek gaat.

In het overbruggen van die tegenstellingen. In het laten zijn van de ander- hem of haar niet willen veranderen- daar is God in ons midden. Draagt zijn geest vrucht.

Niet als we voor God spelen, willen bepalen wat anderen wel of niet mogen, hun pad uitstippelen, hun de toegang weigeren.

Juist in het botsen van partijprogramma's, van verschillende denkbeelden in gemeenschappen en families valt iets te ontdekken- en je af te vragen:

Dat wordt in beide verhalen duidelijk:

Jezus is er niet op uit om de wet af te schaffen, maar om die te vervullen. En de eigenaar van de wijngaard is er niet op uit om de pachters weg te jagen, of te vermoorden- Hij wil het beste voor de wijngaard- vrucht zien.

Maar in de confrontatie tussen het programma van God en dat van de pachters wordt wel duidelijk dat de ene de weg van geduld, dienstbaarheid en liefde, vergeving betracht- en de ander verharding en ramkoers.

Als je in je eigen leven ontdekt dat het botst, schuurt, wringt.

Vraag je dan eens af: waar leidt mijn koers toe?

Maakt mijn denken, mijn patronen dat ikzelf er aan onderdoor ga, of de ander?

getuigen mijn keuzes van mijn angst, of van de hoop die ik koester?

Ga ik met mijn denkbeelden op Gods troon zitten, gebruik ik mijn macht, positie of geld om voor God te spelen?

Strookt het met het wezenlijke van God: met zijn geduld en liefde voor de mensen?

Gods koninkrijk en Jezus denkbeelden daarover, maken dat wij als mensen keer op keer opengebrosen worden.

Hij bevroagt ons: Bevorder je met jouw denken het wezenlijke van het geloof: De liefde voor God, jezelf en de ander? Geloof-hoop en liefde?

Wij mensen moeten vaak en regelmatig hier aan herinnerd worden:

Met goddelijk geduld.

Oneindig teder- komt God ons telkens tegemoet, zoekt ons op, vraagt ons naar de vruchten.

Hij moet ons opzoeken, omdat wij ons leven, onszelf isoleren van God- van zijn transcendentie. We denken het wel zelf af te kunnen. Hebben God niet nodig.

We hebben hoge hekken om ons geloof, ons leven, ons bezit gebouwd.

Maar het mooie is dat God die isolatie laag voor laag afbreekt. Dat hij met zijn genade, zijn offer die dikke lagen van onze schema's doorbreekt- inbreekt in ons bestaan.

Ons denken helemaal overhoop gooit- ons aan het denken zet: als een steen in een plas water. Die steen, dat is christus, met zijn liefde en genade. Die steen die de hoeksteen van ons leven, van onze familie en gemeenschap blijkt- die ons aan elkaar verbindt.

Daarom geeft hij ons mensen ons ook aan elkaar- juist in onze verscheidenheid- en juist op de plekken waar we met elkaar botsen- schuren- wrijven-

Door nieuwe mensen, nieuwe christenen op ons pad te sturen.

Met nieuwe manieren, nieuwe ideeën, wijzen.

Om telkens weer te kiezen voor acties die verbinden, openbreken, ons samenbrengen.

In plaats van de angst ons uit een laten drijven, ons in onszelf gekeerd te laten.

Jezus reikt ons de hand, legt de hand op de zere plekken in ons, in onze families, gemeenschappen.

Juist in die wonden, in de wonden en schuurplekken van ons eigen leven: daar- daar is Hij nabij.

Is hij in ons, met ons.

En gaat ons voor.

Amen

